

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวไทยภูเขาในลุ่มน้ำลาง
อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชื่อผู้เขียน นายปราโมทย์ เอื้ออำนวย

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วราภา คุณาพร	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป คชศิลา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรทัศน์ อินทร์คัมพร	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ กฤษิน ศรีมงคล	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวไทยภูเขาในลุ่มน้ำลาง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของผู้นำชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่บริเวณลุ่มน้ำลาง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอนกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ประชากรศึกษาเป็นตัวแทนชาวเขาที่เป็นผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่อยู่ใน 3 ตำบล 17 หมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 106 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ประกอบด้วยสถิติดังนี้ ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าคะแนนเฉลี่ยช่วงชั้น (Weight Mean Score) และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของชาวไทยภูเขากับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยใช้ค่าทดสอบ Chi-square

ผลการศึกษาพบว่า สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประชากรตัวอย่างส่วนมากเป็นเผ่ามูเซอแดง ร้อยละ 54.7 เป็นเพศชาย ร้อยละ 73.6 อายุเฉลี่ย 35.3 ปี สมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 73.6

ไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 63.2 อ่านและเขียนภาษาไทยไม่ได้ ร้อยละ 61.3 สำหรับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวไทยภูเขา สามารถตอบคำถามถูกร้อยละ 80 มีจำนวนสมาชิกที่เป็นชายในครอบครัวเฉลี่ย 2.7 คน และเป็นผู้หญิงในครอบครัวเฉลี่ย 2.6 คน มีแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 3.0 คน รายได้รวมเฉลี่ย 11,795.30 บาท

แหล่งเงินทุนส่วนมากได้มาจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเฉลี่ย 13,166.70 บาท และจากองค์กรเอกชนเฉลี่ย 9,500.00 บาท สำหรับพื้นที่ในการทำการเกษตรพบว่า จำนวนที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ของชาวไทยภูเขา ส่วนมากมีน้อยกว่า 5 ไร่ ร้อยละ 42.3 ส่วนจำนวนที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ส่วนมากมี 6-10 ไร่ ร้อยละ 29.9 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานพัฒนาที่สูงของรัฐ และของเอกชน ส่วนมากติดต่อ 1 ครั้ง ร้อยละ 65.8 และ 52.6 ตามลำดับ ติดตามข่าวจากสื่อ คือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ สถานภาพทางสังคมส่วนมากเป็นอนุกรรมการป้องกันป่าไม้อำเภอ มีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และไม่มีบทบาท ร้อยละ 42.9 และ 57.1 ตามลำดับ

การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวไทยภูเขา พบว่ามีการป้องกันรักษาป่า การปลูกป่า การป้องกันไฟป่า และการเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง

สำหรับความคิดเห็นในด้านการจัดการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวไทยภูเขา พบว่ามีความเห็นด้วยในด้านการดำเนินงานในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การปฏิบัติการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ และการติดตามประเมินผลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

นอกจากนี้ยังพบว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่และการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในด้านการป้องกันรักษาป่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 บทบาทในการอนุรักษ์มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในด้านการป้องกันรักษาป่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในด้านการป้องกันไฟป่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และแรงงานในครอบครัวและพื้นที่ทำการเกษตรที่มีเอกสารสิทธิ์มีความสัมพันธ์กับการฝึกอบรมและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในด้านการปลูกป่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมทั้งพื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในด้านการเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในด้านการเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

Independent Study Title Forest Resource Conservation by Hill Tribes at Namlang Watershed, Pang Ma Pha District, Mae Hong Son Province

Author Mr. Pramote Eua -- amnuay

M.S. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee

Assist. Prof. Warapa Kunaporn	Chairman
Assist. Prof. Prateep Kochsila	Member
Assist. Prof. Dr. Wallratat Intaruccomporn	Member
Assoc. Prof. Katin Srimongkol	Member

Abstract

The study of Forest Resource Conservation by Hill Tribes at Namlang Watershed, Pangmapha District, Maehongsorn Province aimed at investigating the relation ship between personal aspects, economic as well as social aspects of those tribal folk leaders and their forest resources conservation management. It also aimed at investigating the problems and suggestions being related to the forest resource conservation of those 106 tribal folk leaders who lived in 3 sub – districts, 17 villages along the Lang River Basin in Pangmapha District, Maehongsorn Province. A set of structural interviewing sheet was applied for data collection while the data derived was analyzed through SPSS/PC⁺ and presented in terms of percentage, means, standard deviation, maximum/minimum figures, weight mean scores. The correlation was tested on interpersonal relation, economic as well as social aspects of the tribal folks and the forest resource conservation by Chi – square.

The results, as far as the economic and social aspects of those samples were concerned, showed that 54.7 of them were Lahu Tribe ; 73.6% were males with the age

average of 35.3 years. Among these samples, 73.6% of them married, 63.2% were uneducated, 61.3% could not read and write Thai. Eighty percent of them could give correct answers regarding the forest resource conservation comprehension. The average number of children in each family was 2.7 persons. Each family had the average of 2.6 members while the average income was 11,795.30 baht. Most of each family's capital was 13,166.70 baht rendered from the Agricultural and Cooperative Bank while the rest 9,500.00 baht was rendered from private organizations. The number of 42.3% of them possessed less than 5 rais with title deeds and 29.9% of them possessed 6 – 10 rais without title deeds. As for contacts to be made with highland developing officers both from the public and private sectors, most of them 65.8% and 52.6% did it once. They could access to the information through newspapers, radios and TVs. As for social status, most of them were members of the District Forest Conservation Committee ; some of them had roles to play while the rest had not in conserving the forests, 42.9% and 57.1% respectively.

In conserving the forests of those tribal folks, it was fairly practiced in terms of reforestation, bush fire protection and publicizing.

In forest resource conserving management of those tribal folks, they agreed upon aspects regarding planing, acting, forest resources utilizing and following up.

The contact to be made with the officers was significantly correlated with the training and protecting the forest conserved ($P < 0.05$), forest resource conserving role was significantly correlated with the protection over the forest resource conserved ($P < 0.01$), education was significantly correlated with the bush fire protection over the forest conserved ($P < 0.05$), family workforce and land for agricultural practices with title deeds were significantly correlated with the training concerning protection over the forest resource conserved ($P < 0.05$), land for agricultural practices without title deeds was significantly correlated with the publicizing the forest resource conserved ($P < 0.05$) and the comprehension was significantly correlated with the publicizing the forest resource conserved ($P < 0.01$).